

РАЗГОВОР С МИРКОМ ЗУРОВЦЕМ,
ФИЛОЗОФОМ И ЕСТЕТИЧАРЕМ (1)

НАСЛОВ:

Разбијање Југославије је антиевропски и варварски чин

ПОДНАСЛОВ:

Тек наш пристанак на лажне оптужбе ослобађа праве злочинце њихове кривице, а наш народ чини историјски одговорним за злочине које није починио, па чак и за оне које су други починили над њим

ТЕКСТ:

Мирко Зуровац (1941), рођен је у Луци код Невесиња. Филозофски факултет (група Филозофија и француски језик) завршио је у Сарајеву 1968, а постдипломске студије (смер естетика) 1971. године, на Филозофском факултету у Београду, где је 1976. одбранио и докторску дисертацију са темом "Егзистенцијалистичка естетичка схватања Жан-Пола Сартра – њихова вредност и њихове границе". Од 1972 године ради на Филозофском факултету у Београду, где је прошао сва звања. У звање редовног професора за естетику изабран је 1992. године. Поред естетике предаје и онтологију. Дугогодишњи је шеф Катедре за етику и естетику и председник Естетичког друштва Србије.

У својим радовима претежно се бави онтолошком проблематиком, филозофијом културе, савременом филозофијом и, највећим делом, естетичком теоријом, схваћеном углавном као филозофија уметности. Посебно је истраживао онтолошка учења и естетичка схватања Карла Јасперса, Мартина Хајдегера, Жан-Пола Сартра и Мориса Мерло-Понтија, као и психоаналитичку теорију уметности, и о томе објавио обимне књиге. Најзначајнија дела: "Уметност и егзистенција", "Уметност као истина и лаж бића", "Детињство и зрелост уметности" I-II, "Етос живота у књижевности", "Идеја естетике", "Три лица лепоте", "Сигнатуре савремености", "Методичко заснивање естетике", "Тешкоће у заснивању естетике", „Плодови српске духовности“. Уз то, објавио је више од 300 углавном већих студија и расправа у различитим часописима и публикацијама, као и више превода текстова и књига са француског језика, од којих посебно треба истаћи значај његовог превода главног Сартровог филозофског дела "Биће и ништавило".

Своје објављене радове са естетичком тематиком није сабирао и тако сабране објављивао у виду књиге, већ их користи у писању своје велике естетике коју је замислио веома амбициозно. Замишљена као филозофска дисциплина, она има своју онтологију уметности, своју логику уметности, своју гносеологију уметности, своју аксиологију уметности, и своју етику уметности, а због посебног подручја које истражује мора да прими у себе теорију стваралаштва и естетику рецепције. Последњих десетак година, Зуровац ради на писању тако замишљене, проблемске и у сваком случају вишетомене естетике, од чега је већ написао и објавио "Идеју естетике",

"Три лица лепоте", "Методичко заснивање естетике" и "Тешкоће у заснивању естетике".

Бавите се појмом лепоте. Шта је данас дефиниција лепог?

Бавим се естетиком која се најчешће одређује као научно и филозофско проучавање лепоте и уметности. Лепо, дакле, улази у предмет изучавања естетике. А оно има пуно значења. Понекад, они који разговарају у филозофском дијалогу, користе исте појмове, а говоре о различитим стварима. Такви неспоразуми су веома чести међу филозофима. Сличан је случај и са појмом лепог. У новије време, лепо има значење – супротно од ружног. Из тога следи да је лепо оно што се свиђа. Тако схваћен појам лепог обухвата и природне и уметничке феномене. То је уже значење појма лепог или лепо у ужем смислу речи. У ширем смислу значи успешно, савршено, сјајно. У том смислу се каже: Лепо си то извео. Како је то лепо рекао Декарт. Такође се може чути да људи говоре: Лепо од тебе. Лепе перспективе. Ја сам често био у ситуацији да кажем неким мојим студентима: Лепо ви то прочитајте, па дођите други пут.

Наравно, ови квалитативи нису одлике сличне онима које има једна ружа, на пример, већ се односе на начин на који је неко нешто урадио или би требало да уради. Или, де будем још одређенији: лепо тако одређено произлази из начина. Уметности, а то значи и естетици, много је стало до начина. У том смислу се каже: "Лепа уметност". Али, кад се говори о лепој уметности, тиме се не жели рећи да уметност производи лепе ствари. Сама уметност није лепа, нити производи лепе ствари, већ је леп њен израз, или начин на који она поступа. Ми се можемо лепо изразити и о ружним стварима. Зола никаде не пише о лепим догађајима. Исто тако, мучно се осећемо док читамо Кафку. Али, то не значи да у њиховим делима нема неке нарочите лепоте. Уметнички лепо је формална, а не садржинска категорија. Оно није везано ни за какве садржаје, него уметнички садржаји произлазе из уметничке форме. Форма, одређеним квалитетима, може да делује садржајно. И то је тек уметнички садржај уметничког дела.

Тешко је објаснити како се то догађа. О томе су написане библиотеке књига. Тим проблемом су се бавили највећи умови човечанства, не само међу филозофима, већ и међу научницима и уметницима ствараоцима, па ипак никоме до данас није пошло за руком да одреди објективне карактеристике лепог. Вековима се везивало за предмет естетике зато што се веровало да управо оно чини оно уметничко у уметности и да одређује њену изворну суштину, све док није дошло до промене "филозофије лепог" која је припремила пут модерној уметности у 20. веку, када се све чешће говори о творевинама које се називају уметничким делима, а које, у ствари, немају никаквих естетских квалитета, па се реч "лепота" све ређе чује у говору о уметности. Тим путем иде увелико посрнула и заблудела естетска свест великог броја савремених уметника за којима се поводе и многи естетичари и теоретичари уметности. Озбиљно је уздрман централни положај категорије лепог у естетици. Упркос томе, моја најновија истраживања и промишљања, изложена у књизи "Три лица

лепоте", јасно су показала да лепо може остати основни и обавезујући појам естетике, под условом да се диференцира на три, по природи и пореклу, различите врсте лепоте: суштинску лепоту, природну лепоту и уметничку лепоту. Естетика треба да проучава сваку од њих посебно и у њиховој међусобној вези.

Има ли уметности без дела: књижевног текста, слике, композиције... Да ли је уметност излагање сопственог тела?

Говорећи одређеније него до сада, може се рећи да је предмет естетике естетски феномен. То је све оно чиме се бави естетика. А естетика се бави естетским феноменом у целини, који се састоји од естетског предмета и естетског акта, као и њиховог међусобног односа. Естетски предмет је неки предмет кога можемо естетски посматрати и доживљавати. За неке естетски предмет је само уметничко дело, а за неке и нешто друго, на пример, природно лепо, технички лепо, људски лепо итд. Естетски акт је, опет, корелат односа који сачињава цели естетски феномен, а сусреће се у два вида: као стваралачки акт уметника и доживљајни акт примаоца. У оба случаја естетски акт је несамосталан, и не може се у себи утемељити: он се мора ослонити на нешто што по себи, естетски постоји. Нешто по себи мора естетски постојати нашта се естетски акт мора ослонити. То нешто је, наравно, естетски предмет који се јавља као циљ према коме се креће и стваралачки акт уметника и доживљајни акт примаоца. Зато нико не може доказати да је био естетски продуктиван (то јест да је прави уметник), осим да направи вредно уметничко дело, као што нико не може доказати да је естетски уживао ако није уживао у неком естетском предмету. Све друго су празне приче. Анализа естетског доживљаја треба да се заснива на предмету доживљаја, као што се анализа страха заснива на ономе од чега се страхује. Али, то још увек не значи да ми не можемо страховати и без правог разлога, само што тада наше страховање није право. Оно тада спада у подручје патологије. Исто тако, ми можемо уживати и без реалног предмета, у машти и у мишљењу, али наш доживај тада није естетски. Доживљј није естетски, нити то може да буде, ако нема реалног предмета који га је изазвао. Нема, дакле, уметности без уметничког дела. А излагање властитог тела иде за једном врстом провокације, која нема ништа заједничког са правом уметношћу, осим да се уметност схвати у тако широком смислу да обухвата све оно што човек ради: све артефакте. У том случају појам уметности се расплињава и потпуно губи у неодређености.

Да ли вам се чини да је од тих експеримената одустала и Европа и Америка, а код нас је то, и даље, доминантан правац у уметности?

Немојте имати никаквих илузија у погледу Европе и Америке, односно у погледу Запада. Ни тамо многе ствари у погледу духа одавно нису у реду. Са развојем сазнања и људске моћи, савремени свет, кога данас предводи Запад, тоне у ноћ нихилизма и губитак смисла за све индивидуално и непоновљиво. Главне карактеристике тог обезглављеног света су

униформност и безличност, губитак завичајности и осећања за оно најближе, лудило организације и успокојавање путем калкила и планирања, паклени круг производње и потрошње без краја. Пословни живот западног човека одавно је доспео до чисте подлости, скроз-наскроз лупешке. Похлепа за профитом засењује све људске побуде. Она их, заправо, уопште и нема, уосталом као ни спремност на убијање и злочинство.

Ето у каквом свету живимо. Куда то идемо? Народни језик је много изгубио од своје креативности, а тзв. масовна култура добрим делом је зависна од америчке продукције. То је оно што се назива американизацијом Европе која прети да захвати читав свет. Пресушили су сви извори традиционалних вредности. Чак су и богови напустили овај обешчашћени свет који се не зна зауставити да би омогућио увид у заборављену истину. Живот је коначно осуђен да избегава своју стрепњу у ослобођеном свету. Идеологије на Западу данас славе нестајање човека, отприлике онако као што су пре сто и нешто година најављивале смрт Бога. При том, они не мисле на биолошку смрт човека (мада је и то могуће), већ на могућност успоставе другог и другачијег друштва, друштва без религије, без морала, без уметности, без културе. Отуда потреба за новом теоријом варварства као европском појавом која се може схватити само ако се има у виду оно што га рађа и омогућује. Нова наука која је постала техника, монструозна делатност чији процеси често настају и функционишу сами од себе, доноси са собом нову врсту варварства. Није то више оно старо варварство које продире у Европу споља, као што је то било у прошлости, већ једна нова врста варварства које се рађа из њеног модерног средишта. Ово ново варварство није рудимент већ руина, па би се у том смислу могло рећи: варварство се коначно докопало културе. Све ове негативне тенденције, које долазе са Запада, код нас се прихватају некритички и манифестују у свом најкарикатуралнијем виду. Оно што тамо, можда, још увек има некаквог смисла, код нас нема ама баш никаквог. Тако присуствујемо опасном изопачењу духа чије карикатуре сусрећемо на сваком кораку. Да бисте се у то уверили, било је довољно да одете на тзв. Октобарски салон. Био сам тамо једне суботе и нисам срео ниједног уметника, нити сам видео иједно уметничко дело. Видео сам само чист бесмисао. Видео сам заправо још нешто: видео сам докле се догурало у безглавом јурењу ништавности.

Зар вам се не чини да су инсталације, и електронске новотарије, уметност неталентованих?

У вашем питању садржан је веома прецизан и тачан одговор на то питање. Да, то је прибежиште за неталентоване блефере. Истину говорећи, блефирања су увек пратила праву уметност, али блефера никада није било толико као данас. Данас блефери, у питањима ништавности, присиљавају људе да свему томе придају важност и веродостојност која не постоји, па на тај начин озбиљно угрожавају положај праве уметности и правих уметника.

Југославија се, у крви, распала. Да ли је, унапред, планирано да то буде на штету српског народа?

У то уопште не треба сумњати. То је данас више него очигледно. Јер, као што је познато, српски народ је омогућио државну заједницу југословенских народа, која је била позната у целом свету и истицана као пример вишенационалне и мултикултуралне заједнице. Југославија је била европска творевина по свим битним одређењима које данас модерна Европа тражи ради свог идентитета: по верској и културној плуралности, по националној и регионалној различитости, по начину живота на границама и са више средишта у односу са другима. Управо ово "јединство у мноштву", које је било постигнуто у заједници југословенских народа, остаје не само повесна форма европске егзистенције, већ и регулативна идеја коју Европа тек треба да оствари. Зато ни најцрњи песимисти нису слутили величину безумља које је покуљало из утробе модерне Европе, да би се сручило на југословенску државну заједницу као модерну европску творевину.

Упућени знају да ништа није било неприпремљено и неочекивано: они лако могу идентификовати циљеве и методе нових режисера зла, који су подстицали етничке сукобе, верску мржњу, политичке страсти, економску зависност и нетолеранцију, да би, тако, обликовали овај простор према својим интересима, који се намећу у виду добро камуфлираних идеја политичке доминације, војне хегемоније и нескривене ароганције према свима који нису вољни да беспоговорно спроводе њихове пљачкашке диктате.

Ни овај пут, као ни много пута раније, сада опчињени погубном моћи симулације, југословенски народи нису схватили да сејачи мржње, заштићени у својим удаљеним склоништима, учвршћују конструкцију западног потрошачког друштва и проширују границе света неправде, којег уопште не занима истина, већ само економска и политичка моћ, па су кренули за својим плиткоумним лидерима, потпуно недораслим улоге коју им је историја доделила, у крвави грађански рат и међусобно сатирање, а све у корист заједничких непријатеља. На делу је добро позната стара политика чија девиза гласи: "Завади, па владај!" Без заваде народа, како би иначе успели да окупирају ово подручје, и то без борбе. Ушли су без борбе као мировне снаге, а понашају се горе него окупатори, као, на пример, данас на Косову и Метохији.

Запад се, све време, користио двоструким стандардима?

Већ је одавно примећено и више пута истицано да Запад има, и да примењује, различита мерила у спољној и унутрашњој политици. Код нас, и у неким другим земљама, западни центри моћи подржавају све оно што би код своје куће морали директно послати у пакао. Тако, на пример, на овим просторима, а нарочито оним где живи српски народ, подстичу се и помажу свим средствима, јавно и тајно, регресивне снаге дезинтеграције,

док, истовремено, у Европи јачају процеси интеграције. Гледајући из европске перспективе, разбијање Југославије је антиевропски, а то значи варварски чин, који је изазвао последице исте врсте. Уместо једне, у свету познате и перспективне државе, добили смо шест квазидржавица, правих банава република, немоћних да се одупру страном мешању у њихове унутрашње послове и да осигурају просперитетан и слободан живот својих грађана. Разбијањем Југославије много су изгубили сви југословенски народи: овим варварским чином заувек је уништена њихова нада да ће икада више живети у истински слободној, просперитетној и у свету поштованој држави.

Српском народу може да служи на част што његови политички представници нису повукли ни један једини потез на штету било ког југословенског народа у току читавог трајања њихове заједничке државе. Они су заједничку државу сматрали најбољим решењем за све, па нису хтели учинити ништа што би угрозило њен опстанак. То их је држало у једној врсти пасивности, па су њихови одговори на потезе милитантног сепаратизма увек долазили некако са закашњењем и деловали сувише благо. Такво њихово држање није, можда, било адекватно озбиљности ситуације, али им се не може приписати кривица за разбијање Југославије. Југославија је насилно разбијена у сарадњи, и потпуној координацији, југословенских сецесиониста и њихових страних подстрекача и заштитника. Разбијачи Југославије су знали да њихови злочиначки планови немају никаквог основа у међународном праву, па су своје злочине морали увити у обланду лажи, да их светска јавност не би препознала у њиховој правој суштини. У том циљу су покренули читаве "погоне лажи", који годинама раде само по принципу фабриковања и извртања чињеница и тако безочно обмањују светско јавно мњење.

Али, ми смо оптужени као највећи кривци за разбијање Југославије?

Српски народ је проглашен јединим кривцем за све и пре избијања грађанског рата, да би му затим била наметнута информативна блокада путем средстава јавног информисања из светских центара моћи. Цео српски народ је сатанизован. Свет би био изненађен кад би којим случајем могао сазнати врсте и количину лажи која је последњих година изручена на српски народ. Гебелсова пропагандна машина, која је радила против највећег дела човечанства, данас би изгледала као мала дечија играчка у поређењу са огромним погонима лажи који годинама раде против једног малог народа и који се уопште не устручавају да злочинце представе као жртве, а жртву цинично прикажу као извршиоца злочина. Овај сулуди подухват личи на велики "експеримент лажи" који је добро инвестиран и од кога његови инвеститори очекују да им донесе добит у крви једног праведног и слободољубивог народа.

Није тешко препознати интересе и мотиве који су стајали иза ове монструозне сатанизације српског народа, иза производње лажи која је, по много чему, надмашивала пропагандну машинерију Трећег рајха. Информативна блокада, с једне стране, те огромна производња лажи, с

друге стране, уз све друге облике најбезочнијег притиска, омогућили су разбијачима Југославије да инструментализују Организацију уједињених нација и да је претворе у инструмент постизања њихових империјалних политичких циљева. Све резолуције Уједињених нација против српског народа донесене су на основу лажних и исконструисаних оптужби.

Најдрастичнији пример за то су санкције, које су, како по својој намени, тако и по начину спровођења, имале геноцидни карактер.

Начин на који се води геноцидни рат против српског народа, граничи се са правим лудилом и потпуним помрачењем ума. Лаж и обмана су најомиљенији методи његових протагониста. Помоћу лажи и обмане, они си успели да изолују српски народ од осталог дела света и да започну његово систематско уништавање. Уз помоћ њихових мировних снага, снага за брзу интервенцију и моћне авијације НАТО-а, сецесионистичка хрватска и муслиманска војска су успеле да побију или прогнају (у сваком случају етнички очисте) српски народ са једне трећине његових етничких простора, што није успело ни Аустро-угарској, у току Првог, ни нацистичкој Немачкој и њеном сателиту тзв. Независној Држави Хрватској, у току Другог светског рата. Више од милион Срба је прогнано са њихових вековних огњишта, а да светска јавност, успавана западним лажима, није дигла свог глас против овог, сувише великог, и тешког злочина.

Нама је забрањено, оно што је свима дозвољено?

По природи ствари и према старом распореду мржње, и овај пут, као и много пута раније, на удару се нашао цео српски народ са његовим природним правима која се признају свим другим народима. При том су желели да осуде и заувек стигматизују као геноцидну српску државну идеју и природне и легитимне тежње српског народа да очува своје национално и државно јединство, па су давали тако ужасне изјаве да језик који су употребљавали далеко превазилази језик мржње: то је језик подстрекавања на геноцид према српском народу. Ни на једном педљу, сада већ бивше Југославије, српски народ није започео рат, већ се само бранио, пошто је претходно био подмукло нападнут, а они су његове одбрамбене акције редовно упоређивали са нацистичким злочинима. Српски народ се оптужује за етничко чишћење, иако је управо тај народ највећа жртва етничког чишћења, и то, трећи пут, само у XX веку. И то се може доказати веома прецизно, бројем убијених и прогнаних, бројем порушених домова и светиња, бројем опљачканих и још и данас запоседнутих имања. Али, српске жртве нису важне онима који су покренули и водили рат против српског народа. Није им било довољно што су више од милион Срба побили, или прогнали, са једне трећине њихових етничких простора у Хрватској и Босни и Херцеговини, па су кренули у отворену агресију на Србију и СРЈ, да би нам отели наше Косово и Метохију.

На делу је реализација монструозног плана чији је циљ уништавање наше државе, као јединог гаранта опстанка нашег народа на овим просторима.

Такав план могли су направити и кренути у његову реализацију само болесни умови, попут оних који су измислили фабрике смрти и холокаусте.

Могу ли се, уопште коментарисати одлуке Хашког трибунала, нарочито после ослобађајућих пресуда за Анту Готовину, Младена Маркача и Рамуша Харадинаја?

Не само да могу, већ и морају: морају се тумачити (коментарисати) срамне одлуке, једног срамног трибунала, како нам се не би догодило, нама и нашим потомцима, да лаж прихватимо као истину. Јер, саставни део монструозног плана уништавања наше државе, и нашег народа, због отпора агресији – чини и оснивање тзв. Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију, чије је седиште у Хагу. Да би, бар привидно, преусмерили одговорност за своје злочине и злочиначке планове, ти нови режисери зла су основали свој властити суд, који треба да суди њиховим жртвама. Овај суд треба да суди само Србима, зато што су се дрзнули да бране свој опстанак и своју скупо плаћену слободу. Они желе да суде, на основу лажних и исконструисаних оптужби, војном и легално изабраном политичком руководству свих српских земаља. И као што знамо, сви су тамо, ако нису већ уморени. Од почетка је било јасно да истинским кривцима, правим злочинцима, југословенским сецесионистима и њиховим страним подстрекачима, који су започели рат, и починили стварне злочине над српским народом, једноставно неће бити суђено.

У њиховој бесомучној галами, против највиших војних и државних органа свих наших земаља, сувише бучно одјекује њихова нимало прикривена жеља да суде читавом српском народу. Циљ оснивања овог трибунала био је и остао двострук: 1) да се пред лицем светске јавности осигура бар нека врста привидне легитимности за њихове лажи и тако прикрију злочини који су извршени над српским народом и 2) да се изнуди његов пристанак на најсрамнији облик капитулације која га директно доводи у стање поробљености. Е сад видите. Ма колико били моћни и осциони, ти нови режисери зла нису у стању да то постигну без нашег пристанка.

Ми као да се више ништа не питамо?

Тек наш пристанак на лажне оптужбе – ослобађа праве злочинце њихове кривице, а наш народ чини историјски одговорним за злочине које није починио, па чак и за оне које су други починили над њим. Уз наше прихватање лажних оптужби, наши непријатељи ће лако доказивати нашу непостојећу кривицу за сва зла која су се догодила на овим просторима. Међународни кривични трибунал за бившу Југославију је монструозна политичка творевина која се посебно устремила на српску националну државну идеју: његов циљ је наметање колективне кривице и одговорности српском народу, уз безочно прекрајање његове историје, што може да утиче и на његову судбину и у будућности, док марионетска

власт у Србији, судећи бар према изјавама главног тужиоца Карле дел Понте, гледа на Хаг као на мали Сибир, где радо шаље своје политичке противнике у изгнанство (Јовица Станишић, Френки Симатовић, Војислав Шешељ). А данас се праве да су констернирани срамним одлукама овог трибунала. Као да сами нису хранили овог монструма душама наших хероја. Као да са тим монструмом сами нису трговали српским главама, и то оним најчеститијим. Не, не, ништа их не може оправдати: они су директни саучесници у доношењу ових срамних одлука, усмерених против легитимних интереса српског народа, којим они желе да владају у име његових непријатеља.

Коментаришући агресију на Србију, 1999. године, изјавили сте да се отпор исплатио. Шта смо добили, нема сумње, снажним отпором?

Већ сам нешто рекао о томе у каквом свету живимо. Никада у својој историји српски народ није био у политички тежој ситуацији. Разлози за то су вишеструки и не могу се приписати некој партији или групи људи на власти, или изван власти. Пре би се могло рећи да је то наша историјска судбина, која се није могла избећи. Ми смо народ из средине Балкана, богат непријатељима и веома угрожен. Изненада смо се нашли уклештени између паклене машине која се скоро без отпора шири према Истоку и чудне равнодушности осталог дела света који није био у стању да се заинтересује за судбину једног малог и угроженог народа, па нам није преостало ништа друго него да се, трећи пут у XX веку, одупремо највећој војној сили на свету. Није то било никакво јуначење, нити пркошење моћнима, већ једноставно другог избора није било, као ни много пута у ранијој историји. Херојски отпор српског народа присилио је агресоре да скину маске и да целом свету покажу своја убилачка лица. Српска војска је храбро бранила своју земљу од агресије, и својом храброшћу задивила читав свет.

Не може се, наравно, говорити ни о каквој победи, која ни теоријски није била могућа, већ само о успешној одбрани од далеко надмоћнијег агресора, која је спречила окупацију целе земље и омогућила да се питање Косова и Метохије пренесе у надлежност Уједињених нација. То су очигледни резултати отпора агресији, који се ни у ком случају не би смели потцењивати. На основу тога, са потпуном свешћу да је свака положена жртва ненадокнадива, усудио сам се једном рећи, непосредно после престанка варварског бомбардовања наше земље: "Отпор се исплатио." Нисам се изненадио кад сам убрзо после тога прочитао исте речи код француског генерала Пјера Галоа у његовом "Експозеу у вези са догађајима у Југославији": "Српски отпор се исплатио, јер је алијанса била приморана да се одрекне свих захтева које је била формулисала". Да се нисмо одупрли злу, вероватно бисмо имали још више избеглица и још раније бисмо се нашли у колонијалном положају.

Отпор се исплатио, али се није исплатило оно што је дошло кад је отпор престао. А отпор је престао тачно 2000. године, рушењем претходне и успостављањем нове марионетске власти у Србији, уз обилату

финансијску, логистичку, медијску и сваку другу помоћ са Запада, чиме су створени најповољнији услови за наставак даљег распарчавања и слабљења наше државе другим средствима.

Да ли је "октобарска револуција 2000", била подвала српском народу?

Као што је познато, одмах после престанка бомбардовања, Србија је брзо обнављала свој економски потенцијал, практично непризнавши пораз у неравноправној борби са НАТО. Зато САД и њени западни савезници организују државни преврат да би сада, другим средствима, покорили непокорну Србију. Није непознато да се притиском из моћних држава, кроз претње санкцијама и војним акцијама, те обећањима у погледу политичке и финансијске подршке, може утицати на изборну вољу грађана у малим и средњим државама, и тако успоставити послушна власт, која ће деловати у интересу својих налогодаваца, а не у интересу своје земље и свог народа. То је оно што се коначно догодило у Србији 2000. године. Оно што је започето медијском сатанизацијом српског народа и самовољним признавањем сепаратистичких република, настављено је санкцијама, десетогодишњим ратовима, политичком и војном пропагандом, све до духовне агресије Запада на наш народ и нашу земљу, што кулминира данашњом, прилично отвореном окупацијом земље и систематским слуђивањем народа, како народ не би схватио шта му се стварно догађа и шта ће му се још дуго догађати, ако се коначно не освести. Српски народ се и данас, упркос силној понизности представника његове власти, који не знају за границе понижавања, налази под специјалним третманом тзв. међународне заједнице, изложен притисцима и уценама, манипулацијама и мешањима са стране, који немају никакве везе са демократијом и људским правима, нити имају икаква правила игре.

Разговор водио: Зоран Хр. Радисављевић

(Наставак у следећем броју)

РАЗГОВОР С МИРКОМ ЗУРОВЦЕМ,
ФИЛОЗОФОМ И ЕСТЕТИЧАРЕМ (2)

НАСЛОВ:

Србију чека дугогодишње ропство

ПОДНАСЛОВ:

Године 2000. није дошла никаква демократија у Србију, већ нам је Запад на власт довео своје послушнике, а народ је, на изборима, само потврдио њихову дуго припреману подвалу

Те, 2000. године, чинило се да се Србија бори за демократију, против једног комунистичког режима?

Данас је, као на длану, видљиво да 2000. године није дошла никаква демократија у Србију, већ нам је Запад на власт довео своје послушнике, а народ је, на изборима, само потврдио њихову дуго припреману подвалу. Тим изборима, Србија је, коначно, поразила себе саму. Тај пораз је толико дубок и толико трагичан да је питање да ли ће се више икада опоравити од тог пораза. Чека је, дуго припремано, дугогодишње ропство, из кога она и њен народ неће моћи тако лако да се ишчупају. Таква тврдња данас може изгледати као права бласфемија, због сувише бучне и заглушујуће химнологије, коју званична власт и њени колпортери певају Европској унији, али сам уверен да ће је оправдати време које долази. Последњи избори је потпуно потврђују.

Тако је успостављена марионетска власт у Србији, која је одмах, чим је успостављена, пристала да беспоговорно спроводи програм "денацификације" српског народа, под будним оком својих ментора са Запада. Каква монструозна лаж и још монструознија оптужба: треба денацификовати један народ који је највећа жртва нацизма! Али ова лажна оптужба има веома јасан циљ: под њеном сенком треба да се спроведе рушење бића српског народа на свим нивоима, од породице и основне школе до универзитета и свих других институција од националног значаја. Све, наравно, иде много брже и лакше кад тај посао обавља званична власт у Србији, којој је збуњени народ поклатио поверење на изборима. Под слоганом реформи, и уз безочно обмањивање народа, марионетска власт спроводи дубоку промену друштвеног система и успоставља нове друштвене односе, а да свест о дубини и далекосежности тих промена није сазрела код најширих слојева друштва. Марионетска власт мења законску регулативу искључиво у корист Запада, што је карактеристично само за окупиране земље.

На основу тога, и свега осталог што се ради по налогу страних покровитеља, а у основи заклетих непријатеља нашег народа и наше државе, неки социолози и теоретичари друштва отворено говоре и пишу о "пузећој" окупацији Србије. "Пузећа" окупација би требало да значи постепену окупацију, окупацију која се спроводи мало по мало. Истину говорећи, окупација је "пузећа" само по томе што ти наши несрећници доиста пузе пред својим налогодавцима, а иначе је веома брза, ефикасна и катастрофална за наш народ и нашу државу. Последице таквог управљања државом су више него катастрофалне: безочно се крчми материјална основа нашег друштва, људи се масовно остављају без посла, уништава се војска, слаби дипломатија, разграђују се културне и просветне институције у чије је стварање уложена енергија, искуство и знање генерација, више векова.

Наше стање је, значи, безнадежно?

Све поменуто даје крајње суморну слику нашег стања: у држави смо без граница, народ са танком надом, скоро без наде, а о власти да и не говоримо. Одсуство перспективе за највећи део становништва, ствара забрињавајуће склоности код омладине, која не види своју будућност у сопственој земљи, већ је тражи у иностранству. Од 5. октобра 2000. године, Србијом управљају катастрофални људи, који могу и једино знају да изазову катастрофу: могу, јер им је збуњени народ поклатио поверење на изборима, а не знају ништа друго, јер само понизно спроводе налоге његових непријатеља. Они све раде наопако и воде једну врсту антиполитике.

Отели су нам Косово и Метохију. Власт се, често, позива на резолуцију 1244, али се не тражи испуњење потписаног договора у Куманову. Да ли је на делу, како се, обично, каже, тиха предаја Косова и Метохије?

Резолуцијом 1244 питање Косова и Метохије је пренесено у надлежност Уједињених нација. Због непоштовања договора, они су нам их *de facto* отели, али су *de jure* још саставни део Србије. Ми имамо тапију на Косово и Метохију. Зато ни за тренутак не треба заборавити да, према међународном праву, Косово може добити независност само уз пристанак Србије. То добро знају они који подржавају независност Косова, па зато упорно траже издајнике у српској власти који ће на то пристати. Најгоре је што су они, по свему судећи, на то већ пристали, па им је потребно само да пронађу начин како да народ прогута то болно и од његових непријатеља изнуђено признање. У томе је смисао предлога да се дијалог са Приштином подигне на виши (највиши) ниво, предлог кога напредњаци гурају као свој, иако је видљиво да је то предлог спољних покровитеља косовске државности, који добро знају да је признање Косова од стране Србије извесније уколико се дијалог води на вишем политичком нивоу. Да ли то значи да су пронашли оне које траже у садашњој владајућој коалицији коју предводе напредњаци? То ћемо ускоро видети.

Зашто Скупштина Србије не поништи одлуку из 1958. године, када је јужни део Србије припојен Косову и Метохији, без рата, без опаљеног метка?

То је добро питање о коме, морам признати, нисам размишљао, али сам често размишљао о међурепубличким границама у сада већ бившој Југославији: све су повучене искључиво на штету Србије. Изгледа да су њени политички представници били спремни да испуне жеље и захтеве свих других, а да заузврат нису тражили ама баш ништа. У њиховој глупости и кукавичлуку треба тражити одговор на питање које сте поставили.

Како коментаришете брзо признавање независности Косова и Метохије од наше "браће" из Хрватске, Словеније, Македоније и Црне Горе?

Што се тиче Хрватске и Словеније, ту нема никаквих изненађења. Хрвати и Словенци су од почетка гледали на заједничку државу као на пролазну станицу за формирање својих националних држава, али искључиво на штету српског народа и његових легитимних интереса. Они су били предводници антисрпске коалиције чији принцип гласи "Слаба Србија, јака Југославија", па је било за очекивати да ће међу првима признати независност Косова. Са Македонијом и Црном Гором ствари стоје нешто другачије: то су мале квази-државице, праве банана републике, са марионетском владом која је одмах урадила оно што су од ње очекивали (или тражили) њени налогодавци.

Шта Србија данас може да уради за Косово и Метохију?

Косово и Метохија је света српска земља. Зато Срби имају и историјско и фактичко право да Косово и Метохију врате у уставни поредак Србије. Данас за то не постоје услови. Косово и Метохија могу бити отети силом, као сто је то данас *de facto* случај, али не смеју бити поклоњени за зеленим столом. Зато конфликт треба држати отвореним и чекати повољније прилике, не одричући се ни војног решења ако преговори не уроде плодом. Услов за то је да Србија престане да срља у пропаст вођена илузијом европских интеграција која је за њу смртна опасност у овом часу.

Нема признања једино од Босне и Херцеговине, јер се супротставља Република Српска. Какву будућност предвиђате Републици Српској?

Тако је. БиХ није признала независност Косова зато што се томе супротставља Република Српска. Будућност Републике Српске зависи од многих фактора, од којих је најважнији држање српског народа и његовог политичког руководства. Притисака је било и биће их још, али не треба попуштати и треба издржати. У том случају ја се надам ономе чему бисмо сви морали да тежимо: поновном уједињењу свих српских земаља у једну заједничку државу. Наметнули су нам неправедне границе, али нам нико не може забранити да живимо животом заједнице. Тога би морали бити свесни државни органи и с ове и с оне стране Дрине. За сада, нека Дрина буде граница за оне који су је тражили, али не и за српски народ који је никада није прихватио.

Како сте доживели одвајање Црне Горе од заједничке државе, стварање нове нације, новог језика, нове абецедде?

Истину говорећи, то ме онерасположује. Каква нова нација, какав нови језик, каква нова абецедда? Ја сам пореклом Херцеговац. Тамо сам и одрастао. Мислио сам да добро познјем Црногорце, пошто је то потпуно исти народ. Црногорци су део српског народа, који немају ништа у својој историји, ни ранијој ни новијој, па чак ни у свом најдубљем бићу, што не би било српско, што би их одвајало од осталог дела српског народа, што би их чинило неспокојним у његовој заједници. Заједнички су нам порекло,

језик, вера, култура, историјска судбина, па велики српски песник, Момир Војводић, који живи у Црној Гори, има разлога за револт и повода да каже: "Црногорац који није Србин, нека види чије је копиле".

Претпостављам да песник није мислио на копиластво у биолошком смислу, које, уосталом, није ни за какву осуду, пошто се углавном догађа из љубави. За осуду је морално и духовно копиластво на које наводе српски народ у Црној Гори његови политички лидери потпуно недорасли улоге коју им је историја доделила.

Може ли се десети да Херцеговина, једног дана, доживи судбину Црне Горе, и да „со српства“, како каже песник Петар Пајић, постане „шећер Европе“?

Али шта је Херцеговина? Постоји Западна Херцеговина, коју смо одавно изгубили присилним покатоличавањем православног живља, а највећи део данашње Црне Горе чини Стара Херцеговина. Оно што је остало ми називамо Српском Херцеговином. Срби Херцеговци су прошли сва историјска искушења и остали верни свом српском пореклу. Надам се да ће се тако држати и у будућности, иако сам свестан тога да је све могуће, после свега што се догодило са Србима у Црној Гори.

Србија је, на последњим изборима, добила нову власт. Шта од ње очекујете, хоће ли и ово бити још једна марионетска влада?

Због деликатности питање, навешћу оцену политичке ситуације у Србији коју сам дао у једном тексту који сам написао у августу прошле године, дакле десет месеци пре последњих избора. Тада сам написао: "Данас је политичка ситуација у Србији таква да је довољна само једна раздвајајућа линија да оцрта читав политички рељеф Србије: с једне стране линије су све марионетске партије бившег и садашњег ДОС-а (све које су учествовале у власти после 2000. године), а с друге стране странке које неће да пристану на ту врсту понижења, или се надам да неће. Ових других је мало, док оних првих има много више, и што је најгоре, све их је више. Додуше, напустила их је ДСС, због разлике у односу према јужној српској покрајини, али им се приђружила СПС, партија чији је основач и неоспорни лидер био Слободан Милошевић. Наследници његове партије су издали све што се могло издати: издали су своју идеологију, свој програм, своје гласаче, своје симпатизере, свог великог председника и, на крају, народ и државу, а све зарад сопственог комфора и уских личних интереса. По свој прилици, истим путем се спрема да крене и отцепљени део радикала, тзв. напредњаци, па је политичка и стварна ситуација у Србији више него безнадежна. Србија је, доиста, на лошем путу, без икаквих изгледа да поново стане на своје ноге, све док је воде потпуни политички слепци и праве кукавице, који знају само да понизно испуњавају жеље и налоге нерптитјатеља свог народа".

Тако сам видео политичку и стварну ситуацију у Србији десет месеци пре последњих избора који су потврдили оно што сам тада написао. Није било

тешко погодити каква ће бити будућа влада ако је буду састављале странке које воде поданичку и туђинску политику у Србији: политичке странке су већ марионетске, а не само влада коју ће формирати. Њихови лидери су везали своју егзистенцију за политику и уверили себе да се у Србији нити може доћи на власт, нити одржати на власти, без подршке Запада, па су спремни да ураде и спроведу дословно све што од њих буду тражили ти нови режисери зла и заклето непријатељи наше земље и нашег народа. У тој режији спроведено је цепање радикала да би се ослабила и уништила патриотска опозиција која је имала изгледа да преузме власт у Србији. У том погледу нема више никакве сумње: Српска напредна странка је још једна марионетска партија која ће предводити још једну марионетску владу и, са својим коалиционим партнерима, провереним послушницима, наставити уништавање Србије, под будним оком својих налогодаваца са Запада. Ако је у том погледу и могло бити некакве сумње пре избора, после избора све је постало очигледно, а најочигледније у њиховом односу према Косову и Метохији. Претходна влада, предвођена Демократском странком, била је спремна да се одрекне Косова и Метохије, али се нису усудили да то отворено кажу народу, па су држали у тајности оно што су договарали са представницима Косова и њиховим западним покровитељима. О томе нису обавештавали чак ни парламент. И гле чуда! Оно што нису смеле чак ни демократе, то смеју напредњаци: они ће, са својим коалиционим партнерима, применити све што је претходна власт договорила. А претходна власт је договорила, ништа ни мање ни више, него одвајање Косова и Метохије од Србије, што је директно кршење устава и отворен чин издаје земље. Издају земље, дакле, преузима на себе нова влада, под лажним изговором да је обавезује оно што је претходна власт договорила. А то није тачно. Никаква међународна обавеза не проистиче из онога што је преговарала једна група коју је одредила претходна влада, поготово ако то нарушава и угрожава територијални интегритет земље. Постоји само налог њихових спољних господара кога они намеравају да испуне, па за то траже изговор и начин како да то прикрију од народа. У том циљу фингирају аферу прислушкивања и измишљају угрожавање председникове колоне, да би скренули пажњу са великог чина издаје на који се још нико до данас није усудио: одвајање Косова и Метохије од Србије. То нам много говори о карактеру нове власти: добили смо још једну марионетску власт, која ће предано и понизно спроводити налоге непријатеља нашег народа и наше државе.

Има ли Европска унија алтернативу, како сарађивати са земљама које су нас 1999. године бомбардовале?

Већ сам понешто рекао о карактеру марионетске власти у Србији. То је најгори део нашег народа. Најгори и најглупљи. Они нису ни за шта, а поготово не за политику. Њихова глупост долази до свог пуног изражаја кад почну да се позивају на императив европских интеграција. Блиска перспектива интеграције користи се за одвраћање пажње јавности од

разорних процеса који уништавају све оно што су с муком стварале претходне генерације. Химнологија европским интеграцијама, која се форсира из врха званичне власти, треба да прикрије катастрофалне последице њеног управљања земљом. Од Европе су направили идеологију, а идеологија је, по дефиницији, лажна свест која има циљ да обмане народ. При том, под Европом, наравно, они подразумевају само Европску унију, па се, у сенци хипертрофије уласка у ову политичку творевину, на најважније положаје у држави доводе различити миљеници Запада, њему одговорни, а не свом народу, приправници у властитим струкама, потпуне незналице, који, ипак, знају две ствари: да безочно распродају земљу (крчме оно што су с муком стварале претходне генерације) и задужују истовремено (задужују још нерођене генерације), уз велику провизију, наравно.

Тиме потврђују да ништа, ама баш ништа, не разумеју, ни од идеје, ни од стварности Европе, јер свима који нешто знају о Европи мора бити јасно да се тамо не иде материјално осиромашен, духовно обогашен, уцењен и понижен, без слободе и поробљен, јер је управо то супротно мерилима европског начина живота. Није непознато да је европски идентитет рођен на Балкану и да га чине, пре свега, античке грчке идеје о људској рационалности и практичној мудрости, о демократији и владавини права, о једнакости свих слободних грађана пред законом. Никада нико у Србији, ни јавно ни тајно, није одбацивао ове вредности. Али није реч о томе. У питању је нешто сасвим друго. Прошла су два миленијума конструкције Европе. Познато је каква је била њихова судбина. Циљ уједињења је увек био да се влада људима, да се поседује земља и да се присвоје туђа богатства. Зато треба знати да не постоји једна Европа (осим као географски појам), већ бар две: западна и источна. Ова прва, сада оснажена и заштићена снагом своје луде ћерке која је одрасла на једном другом и од других отетом континенту, наставља да негује и развија ону другу страну европског менталитета: притворство, неискреност, грамзивост, склоност насиљу, посесивни идеализам, тежњу ка доминацији, потребу да се други пљачкају и поробљавају. На основу тога, може се мирне душе рећи (и никад се то не сме заборавити) да је западна цивилизација пљачкашка цивилизација. То је она друга страна менталитета западног човека коју српски народ, нити може, нити треба да прихвати, јер, истину говорећи, његов положај је био и остао такав да може бити само предмет ове пљачке, а никако њен равноправни учесник, па му не преостаје ништа друго него да се од ње заштити колико год је то могуће.

Све потврђује да Европа, та стара блудница, није имуна на грешке. Њена неопростива грешка је превремено признање отцепљених југословенских република, са трагичним последицама које су биле предвидиве. Историја ће показати да је то била њена цивилизацијска грешка која се не може ничим оправдати, упркос климоглавцима и полтронима из Београда, који јој без имало стида понизно ласкају за све њене блудне радње, као да их је само провиђење изненада довело пред дивну и безгрешну светицу.

У такозваној транзицији, Србија је потпуно опљачкана, уништено је све оно што су генерације, десетинама година, градиле?

Европска унија је 1991. године, од економске, прерасла у политичку унију својих чланица, а после пада берлинског зида источни Европљани су кренули у борбу да усаврше своје друштво и да свему што су имали додају политичку демократију, материјални просперитет и слободу кретања по целој Европи. Нису очекивали да ће реформе, које су у почетку подржали, донети распродају националног богатства будући да, драстичан пад производње, незапосленост, задуженост, пад животног стандарда, укидање социјалног осигурања и веома тежак приступ образовању и култури. Тако су постали жртве најконзервативнијих снага у свету, које су искористиле њихову наивност да их добро опљачкају. Србија је последња кренула у транзицију, па је могла нешто да научи од негативног искуства других земаља. Уместо тога, власт је, по савету својих "пријатеља" и налогодаваца са Запада, прихватила најгори облик транзиције: тзв. шок терапију, која је за веома кратко време довела до потпуне парализе домаће привреде.

Све потврђује да Европска унија није спас за Србију, већ њена смртна опасност коју она мора да избегне, уместо да безглаво срља у њене незајажљиве чељусти. Западноевропске земље и данас настављају своју дугу историју ароганције, бруталности и праве бестијалности према српском народу, па би било мудро застати и поставити питање: Шта ће Србија у таквој Европској унији? У таквој Европској унији, Србија ће бити на зачељу, последња земља, у непријатељском окружењу, без икаквих стварних права, али са великим обавезама на које неће моћи да одговори, сем као потпуно обесправљена и претворена у колонију најгоре врсте. Ниједној држави, по дефиницији, није у интересу да унапред пристаје на неравноправна удруживања или на уговорна савезништва која су неправедна, јер, у том случају, то није никакво истинско партнерство, већ насиље и агресија, који се сада спроводе на други начин. Није нам, ваљда, у интересу да добровољно пристанемо на капитулацију пред нашим дојучерашњим, и данашњим непријатељем, да државу препустимо страним дипломатама и тзв. експертима, уз спремност да дајемо чак и више, него што се од нас тражи, као што се то чини данас, иако нисмо у унији. Не требају нам интеграције за које је услов да Косово и Метохија оду неком другом. Зато, ниједна политичка партија или институција у Србији не би могла, и ни по коју цену не би смела, ући у било какве светске или европске интеграције без државног суверенитета и интегритета, као и независности целокупног простора државе Србије. О уласку у те интеграције можемо размишљати само под истим условима под којим улазе и остале земље, па се морамо одлучно одупрети уценама и понижењима којима нас из дана у дан засипа тзв. демократски свет, у који нас, наводно, позивају да им се придружимо.

Европска унија је потребнија нашем руководству, него народу?

Србија је потребна Европској унији, као колонија, наравно, да би њене водеће земље прошириле своје колонијално царство, али таква Европска унија није потребна Србији, па би државно руководство Србије морало већ једном да напусти игру обмањивања народа зарад сопственог комфора према својим саговорницима из ЕУ, САД и НАТО. Својом глупом политиком, која је нашла свој израз и језичкој и логичкој бесмислици "Европа нема алтернативу", она је дала у руке својим покровитељима са Запада средство бесконачног условљавања и понижавања, спремна да даје све оно што никада више неће моћи да врати, за нешто што никада неће добити. Тако ћемо изгубити све, а нећемо добити ништа, осим лажних обећања и ропског понижења. У тој перспективи, а она је најизвеснија, Европска унија се показује као још једна велика илузија које српски народ треба да се што пре ослободи. Услов за то је да се претходно ослободи марионетске власти у Србији, која влада у име туђина. То, наравно, не искључује могућност сарадње са појединим државама на основу обостраног интереса, али без икаквих претходних условљавања.

Сви причају о економској кризи. Зар вам се не чини да је много опаснија наша духовна и морална криза?

Да. Сви причају о економској и финансијској кризи, зато што ту кризу људи најтеже подносе. Она друга, духовна криза, изгледа да никога не погађа, иако је она много дубља и много трајнија од економске и финансијске кризе, о којој сви причају. Живимо у знаку велике духовне кризе, која се сада не јавља у овој или оној средини, у овој или оној класи, на овом или неком другом континенту, већ на читавој планети. Лоше морално стање савременог човечанства, а нарочито наше националне заједнице у којој се све лоше тенденције манифестују у свом најкарикатуралнијем виду, јасно показује и драматично упозорава до које мере је деформисана скала свих духовних вредности. То је велика опасност која се надвила над нама, јер услов сваке слободе је духовна слобода. То добро знају они који нам воду муте и тако пажљиво припремају нашу историјску пропаст. Они добро знају да њихов пројект "денацификације" српског народа неће бити ни потпун, ни коначан, ако не обухвати српске школе и универзитете који се морају подврћи темељној реформи. Та њихова "реформа" има за циљ да изведе завршни и најзначајнији део програма "денацификације". Све се ради у име некакве Болоњске декларације, која, као што знамо, има само снагу препоруке. Данас се догађају ствари на српским универзитетима, које су пре тридесет, па и мање година, биле незамисливе. Без друштвене климе, која је створена политичким променама у Србији, оне, једноставно, не би биле могуће. Марионетска власт је донела са собом друштвену патологију која хипокризијски диктира лажне системе вредности и појачава менталну загађеност која злоупотребом медија прети критичкој јавности.

Има ли, уопште, излаза?

Излаза има, али га не виде, нити га могу видети, политички слепци који данас (и још од 2000.) воде Србију. Стварна ситуација је очајна, али за праве визионаре то није разлог за очајање, већ да удвоструче напоре: они се морају борити да учине немогуће да би спровели у живот оптималну реалну могућност у датој ситуацији. На лошем путу, којим данас иде Србија, најпре се треба зауставити, јер за нешто више у овом часу нема довољно политичких снага. На следећим, и сваким будућим изборима, народ треба да ускрати поверење свима онима који раде у интересу туђина. Али, како их препознати? Ако ми не знамо ко ја ко међу нама, због велике смутње која се намерно ствара да народ не би видео шта му се стварно догађа, знају непогрешиво ти туђини који нам воду муте: они које они подржавају, знајте да нам раде о глави.

Као и у свим сличним околностима, излазак из дубоке кризе захтева интелектуалну снагу целог народа. Да би се зауставила и преокренула своје приоритете, Србији је потребна целокупна њена снага и енергија најбољег дела њеног народа. За преокрет, у неком рационалнијем и хуманијем смеру, потребно је мобилисати и оне снаге које су се, дубоко

разочаране, привремено повукле са политичке сцене. Било би најбоље кад би се најумнији и најодговорнији непосредно укључили у политички живот ове, умногоне распамећене заједнице, чија распамећеност у великој мери проистиче управо из упадљивог одсуства бољих и најбољих, уз поплаву и превласт неспособних и најнеспособнијих. Треба дати шансу најспособнијим и најобразованијим ствараоцима у свим областима привредног и културног развоја. Управљање земљом треба поверити способним и одговорним људима, оданим својој земљи и свом народу. Данас је тешко рећи када ће и да ли ће, уопште, доћи до овог спасоносног преокрета у политичком и стварном животу Србије, али ако не дође, онда нико не може са сигурношћу предвидети какву ће судбину имати Србија. А од ње зависи судбина целокупног српства.

Разговор водио: Зоран Хр. Радисављевић

Драги Брато,

скрени пажњу Николи да користи податке из ове белешке. Нека узме шта му треба, и колико му треба. Представља ме стално као уредника Културног додатка, што нисам већ пет гопдина.

Остало си схватио. Имаш опрему за два наставка, а ако објавиш у једном, мислим да би било боље да узмеш опрему из другог наставка. Уосталом, ти си уредник, па ради како мислиш да је паметно. Срдачан поздрав, теби и Габи. **З. Р.**

БЕЛЕШКА О АУТОРУ

Зоран Хр. Радисављевић (1952), рођен је у Рашки. Новинар, публициста, песник. Завршио је студије југословенске књижевности и српскохрватског језика на Филолошком факултету у Београду.

Објавио је књиге: *Туно перо* (2001), *Изгубљена самоћа В. М. и Мртво слово* (2003), *Водени цвет* (2005), *Огледало без позлате* (2006), *Филозофија живота В. М.* (2007), *Кавез закључан изнутра* и *Велико уво* (2009), *Голуб у лављој кожи* (2010), *Све више ћутим и слушавам* (2011), *33 питања* (2012) и *Лице испод маске* (2012). Приредио је књиге: *Похвала поезији* (2002), *Речник мисли* (2005), *Гласна глава* (2008).

Члан је Удружења новинара Србије (од 1983) и Удружења књижевника Србије (од 2003). Добитник је Награде Српске књижевне задруге за животно дело и „Златног беоцуга” Културно-просветне заједнице Београда.

Новинар је Културне рубрике листа *Политика*.